

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2015/2016

Destinace (země, město): Rusko, Moskva – FF

Jméno, příjmení: Mgr. Růžena Henkrichová

<http://www.philol.msu.ru/>

MOSKEVSKÁ STÁTNÍ UNIVERZITA (MSU) M. V. LOMONOSOVA, FILOLOGICKÁ FAKULTA

ČESKÝ JAZYK NA MSU

Český jazyk se vyučuje jako povinný předmět v rámci oboru bohemistika, rusistika – denní a večerní oddělení (magisterské a bakalářské studium).

Obor **Bohemistika** (zahrnuje jazyk, literaturu, reálie, odborný překlad, slovanské literatury, cizí jazyk – angličtina nebo němčina + od 3. ročníku 2. slovanský jazyk – srbština nebo polština).

Bohemistika se jako hlavní obor studuje v 1. ročníku (9 studentů) – denní oddělení (bakalářský studijní program), dále ve 4. ročníku (6 studentů) denní oddělení (bakalářské studium), dále obor český jazyk se vyučuje jako první cizí jazyk v kombinaci s ruským jazykem (obor český jazyk zahrnuje čeština jako cizí jazyk, odborný překlad, reálie).

V akademickém roce 2015/2016 se **kombinace český jazyk a ruský jazyk** vyučuje v 5. ročníku (4 studenti) – večerní oddělení, dále ve 4. ročníku (8 studentů) – večerní oddělení, 1. ročník kombinace ruský jazyk a literatura (magisterské studium) - 12 studentů.

Výuka na denním oddělení je od pondělí do soboty od 9.00 do 18.00 (výuka trvá 4 roky – bakalářské studium).

Výuka na večerním oddělení je od pondělí do pátku od 16.20 do 21.10 (výuka trvá 5 let bakalářské

studium).

Magisterské studium trvá 2 roky a je realizováno pouze jako denní studium.

Lektor vyučuje na denním i na večerním oddělení (bakalářský studijní program), vede konverzaci v českém jazyce, v 1., 4. ročníku denního odd., dále vede konverzaci v 4. ročníku večerního oddělení.

V 5. ročníku lektor vedl všechny předměty – výuku jazyka, překlad, gramatiku, konverzaci, reálie.

Dále lektor vyučuje češtinu v 1. ročníku magisterského studia (obor ruský jazyk a literatura).

V roce 2008 vznikla filiálka Moskevské státní univerzity v Baku (Ázerbájdžán). Součástí MGU Baku je i Filologická fakulta. Na Filologické fakultě v Baku je vyučována čeština v kombinaci s anglickým jazykem. Filologická fakulta MGU zajišťuje výuku na FF MGU v Baku personálně. V praxi to vypadá tak, že z Katedry slovanských jazyků odjíždí na 1 měsíc jeden učitel a vyučuje český jazyk – celkem 3–4 učitelé za semestr. Pokud do Baku odjede učitel praktického českého jazyka, lektor zastupuje kmenového učitele na domácí univerzitě, tj. na FF MGU ve všech ročnících.

Lektor na filiálku MSU v Baku (Ázerbájdžán) nejezdí, protože lektor je zaměstnán na základě mezistátní (bilaterální) smlouvy mezi ČR a RF.

<http://www.msu.az/ru/pages/9-Филологический%20факультет>

Krátký přehled:

Bakalářské studium:

bohemistika	1. ročník – 9 studentů (denní oddělení)
	4. ročník – 6 studentů (denní oddělení)
český jazyk a ruský jazyk	4. ročník – 8. studentů (večerní oddělení)
	5. ročník – 4 studenti (večerní oddělení)

Magisterské studium:

ruský jazyk a literatura 1. ročník – 12 studentů (denní oddělení)

Věk studentů se pohybuje mezi 17 – 21 lety (bakalářské studium) a 21 – 23 lety (magisterské studium).

Podmínky pro výuku:

Celkem na Katedře slovanských jazyků působí 29 pedagogů, 7 zahraničních lektorů, 2 sekretářky.

Katedra má k dispozici pouze dvě místnosti – jedna je sborovna, druhá je pracovna vedoucí katedry a sekretářek. Na katedře má lektor k dispozici telefon, kopírku (kopírka často nefunguje). Není samostatná učebna pro výuku českého jazyka, ale na fakultě je k dispozici hodně učeben, kde je základní vybavení (bez

techniky, často bez zásuvek). Pokud lektor chce používat třídu s veškerým technickým vybavením (tzv. jazykovou laboratoř), musí o tuto třídu písemně požádat na začátku každého semestru.

Lektor kromě samostatné výuky organizuje vánoční večírek, představení k svátku Slovanského písemnictví, filmový klub, překlady a tlumočení na oficiálních akcích, organizace a aktivní účast na státní zkoušce z českého jazyka – písemná část, ústní část (účast v komisi), konzultace pro studenty – často se jedná o pomoc studentům, kteří přijíždí studovat bohemistiku ze všech koutů Ruské federace (ostrov Sachalin, poloostrov Kamčatka, Dálný Východ, Sibiř, Ural apod.) a poprvé se setkávají s problémy a musí je řešit samostatně.

Spolupráce s ostatními organizacemi:

Lektor aktivně spolupracuje s ostatními univerzitami, kde se vyučuje čeština, např. Moskevský státní institut mezinárodních vztahů MZV RF (MGIMO), Diplomatická akademie MZV RF. Spolupráce se Zastupitelským úřadem je výborná, a to především díky paní PhDr. Irině Gusačenko, M.A.

V letošním akademickém roce jsem se podílela na redakci dvou učebnic českého jazyka:

1. Syrkova I.: Cheshskiy jazyk ot A do Ž
2. Izotov A: Samouchitel cheshskogo jazyka, A1- A2

Historie bohemistiky

Čeština se jako obor na FF MGU na Katedře slovanských jazyků studuje od roku 1943. Kromě češtiny se na katedře studují další slovanské jazyky – bulharština, chorvatština, slovinština, slovenština, srbština, makedonština, ukrajinština, polština, běloruština, lužická srbština. Obor bohemistika se otevírá každé dva roky, obor český jazyk a ruský jazyk se dříve otvíral jednou za 5 let, v současné době si studenti častěji vybírají češtinu k oboru ruský jazyk a literatura.

Pedagogický sbor

Sekce českého jazyka a literatury je tvořena 4 vyučujícími zaměstnanými na plný úvazek.

Vedoucí sekce je profesorka **V. F. Vasiljeva** (specializace český jazyk – morfologie českého jazyka, lexikologie čj, slovotvorba čj, stylistika čj), dále docent **A. I. Izotov** (vede specializované předměty, např. český národní korpus), **N. V. Vorobjova** (praktický český jazyk), docentka **E. N. Koftun** (česká literatura 19. stol., 20. stol., reálie ČR).

Učební materiály

K výuce praktického českého jazyka se v 1. a ve 2. a 3. ročníku používá „Učebnik cheshskogo jazyka“ A. G. Shirokova, 1. a 2. díl, dále A. Trnková (Cvičení z gramatiky a lexikologie) 1., 2. díl – hlavní učebnice,

dále řada učebnic, které byly vydány na FF UK v Praze. Ve vyšších ročnících se pracuje s aktuálními publicistickými texty a pořady (zdroje: www.idnes.cz, www.lidovky.cz, www.czechtourism.cz, www.ceskatelevize.cz). Studenti 4. a 5. ročníku se věnují především politickému překladu, dále překladu právnických textů.

Ubytování a životní podmínky:

Lektor oficiálně bydlí v hlavní budově MGU, na koleji. Lektor má právo jen na jednu místnost a o sociální zařízení se musí dělit se svým spolubydlícím (v mém případě je to lektorka ze Slovinska). Lektor má ubytování bez kuchyně a pouze se základním vybavením (skříň, stůl, židle, polička na knihy, postel). Ubytování na univerzitě je v průběhu akademického roku zdarma, v období letních prázdnin (červenec, srpen) lektor za ubytování platí. Podmínky na koleji jsou velmi skromné.

Přístup na kolej je omezený – lektor neustále musí u sebe nosit propustku, návštěvy se mohou zdržovat pouze do 23 hodin, lektor si může pozvat pouze 2 hosty denně, více není podle kolejního řádu povoleno. Návštěva příbuzných se taky nepovoluje.

Prostor na koleji je 24 hodin denně monitorován kamerovým systémem a na každém patře se nachází ochranka, která hlídá bezpečnost na koleji.

Bydlení na koleji má i své plusy – cesta na pracoviště trvá asi 15 minut pěšky. V hlavní budově MSU se nachází celá řada obchodů, pošta, bazén, restaurace, prádelna, jídelny, restaurace, muzeum aj.

Lektor má možnost pronajmout si byt, ale vzhledem k moskevským cenám to není možné. Ceny za byt v Moskvě se pohybují od 1000 euro do 10 000 euro za měsíc. Záleží na lokalitě, dostupnosti metra, na velikosti aj.

Rady a doporučení:

- 1) samostatnost a znalost ruského jazyka. S angličtinou na lektorát jezdit nedoporučuji. Na pracovišti se lektor domluví česky, ale veškeré podklady pro pracovní smlouvu, vízum si lektor musí vyřizovat samostatně. Ruští úředníci na angličtinu nereagují, ukážou jen výňatek z ústavy, kde je napsáno, že oficiálním jazykem na území RF je ruský jazyk;
- 2) trpělivost (při vyřizování jakýkoliv formalit, hlavní problém spočívá v tom, že je třeba najít na pracovišti toho správného člověka);
- 3) drzost (hlavně se nedat, protože místní úředníci si často vymýšlejí nová pravidla, která nejsou v souladu s ústavou RF a federálními zákony. Bohužel ne každý cizinec se vyzná v ruském právním systému, a proto často vznikají nepředvídatelné situace);
- 4) vyhýbat se politickým tématům a jakékoliv kritice Rusů a RF;
- 5) zvyknout si na přítomnost policie, ochranky a na časté kontroly dokladů, osobních věcí na univerzitě

a na koleji a v jiných veřejných místech (metro, divadla, nádraží aj.);

6) zvyknout si na poplachová cvičení (hlavně v noci a v zimních měsících);

7) v okolí univerzity jsou potulující se psi (smečky), kteří jsou často agresivní a napadají studenty (v r. 2014 byla psí smečkou napadena jedna studentka z ČR), dále je v Moskvě hodně krys, zvláště na zastávkách autobusů, kde je hodně stánků s občerstvením; vzhledem k tomu, že v Moskvě žije hodně cizinců především z bývalých Sovětských republik, je zde vysoká kriminalita – krádeže apod.

Od r. 2015 většina cizinců, kteří chtějí na území RF pracovat, musí složit zkoušku z ruského jazyka a z reálií. MSU zatím nepožaduje tuto zkoušku při nástupu do zaměstnání, ale je to otázka času, kdy ruské univerzity budou vyžadovat složení zkoušky. Nicméně, každý lektor by měl studovat ruský jazyk a MSU kurzy ruského jazyka poskytuje pro všechny zahraniční lektory zdarma.

Život v Moskvě má i celou řadu plusů, např. obchody, lékárny, kavárny jsou otevřeny non-stop, dobře fungující metro, ale bohužel přeplněné. Za negativa považuju časté dopravní zácpy na moskevských ulicích, problémy s parkováním apod.

Informace o destinaci: Moskva

Hlavní město Moskva je samostatným subjektem RF, administrativním centrem Centrálního federálního okruhu a Moskevské oblasti. Jedná se také o ekonomicky nejsilnější oblast Ruské federace. Je politickým, hospodářským a kulturním centrem země a jedním z největších měst v Evropě. Mají zde sídlo všechna ministerstva, federální úřady, významné firmy a je zde také sídlo patriarchy ruské pravoslavné církve. Město má jeden z nejrozsáhlejších dopravních systémů na světě.

V Moskvě 10. 7. 2016

Mgr. Růžena Henkrichová

